

Groeivertraging geen reden voor ander beleid

Auteur(s):

Stek, E., van

*Dit artikel wordt periodiek verzorgd door het ministerie van Financiën***Verschenen in:**

ESB, 86e jaargang, nr. 4316, pagina 539, 22 juni 2001

Rubriek:

EU-Monitor

Trefwoord(en):

beleidscoördinatie

De globale richtsnoeren hebben aan kracht gewonnen. Wat zijn de aanbevelingen voor het Europese en Nederlandse begrotingsbeleid?

Sinds het Verdrag van Maastricht dienen de Lidstaten van de EU het economisch beleid te beschouwen als een gemeenschappelijke aangelegenheid. In dat kader zijn op de recente Europese Raad in Göteborg de jaarlijkse zogenaamde globale richtsnoeren voor het economisch beleid vastgesteld. Deze richtsnoeren gaan over het budgettaire en arbeidsmarkt-beleid en over het beleid ten aanzien van product- en kapitaalmarkten. Zij bevatten naast algemene, voor iedereen geldende, beleidslijnen ook aanbevelingen voor alle afzonderlijke lidstaten en zijn het belangrijkste instrument voor economische beleidscoördinatie in de EU. Ierland heeft begin dit jaar kunnen ervaren dat het hier niet om een louter papieren exercitie gaat. Op grond van het, in strijd met de vorige richtsnoeren, conjunctuur-stimulerende Ierse begrotingsbeleid heeft de Ecofin Ierland een openbare aanbeveling gegeven om het beleid aan te passen. Hoewel er geen financiële sancties verbonden kunnen worden aan het niet opvolgen van de richtsnoeren, is lidstaten er veel aan gelegen een dergelijke aanbeveling te voorkomen. Nu de Ecofin voor het eerst daadwerkelijk gebruik heeft gemaakt van deze mogelijkheid van 'peer pressure' hebben de richtsnoeren aan belang gewonnen.

Overheidsfinanciën

Volgens de richtsnoeren is de huidige conjuncturele afzwakking geen reden het begrotingsbeleid in de Unie te wijzigen. Voor landen met een begrotingstekort blijft de aanbeveling zo snel mogelijk een situatie van begrotingsevenwicht of -overschot te bereiken, zodat de automatische stabilisatoren volledig vrij kunnen werken. In 2001 loopt het feitelijke begrotingstekort in de eurozone voor het eerst sinds 1993 licht op, met name als gevolg van belastinghervormingen in een aantal landen (zie [tabel 1](#)). In 2002 is weer sprake van een verbetering, zij het dat geschoond voor conjuncturele invloeden, het begrotingssaldo vrijwel constant blijft ten opzichte van 2000. Een aantal grote landen (Duitsland, Frankrijk en Italië) dient, ondanks de teruggelopen economische groei, vast te houden aan de tekortdoelstellingen voor 2001 en 2002 waaraan zij zich eerder hebben gecommitteerd. Tegenover de grote lidstaten staat een aantal lidstaten (Spanje, Griekenland, Ierland en Nederland) waar afgaand op de inflatie-ontwikkeling zich tekenen van oververhitting voordoen. Waar dit het geval is zou gestreefd moeten worden naar een verkrappend budgettair beleid, loonmatiging en verdere structurele hervormingen gericht op inflatiebeperking. In dit verband heeft Nederland de specifieke aanbeveling gekregen om de begroting voor 2002 te richten op inflatiebeperking door een duidelijke verbetering van het begrotingssaldo te laten zien ten opzichte van 2001. Verder zou Nederland de overheidsuitgaven, ondanks de lagere verwachte groei, strikt moeten beheersen om zo de daling van het begrotingsoverschot ten opzichte van 2000 beperkt te houden.

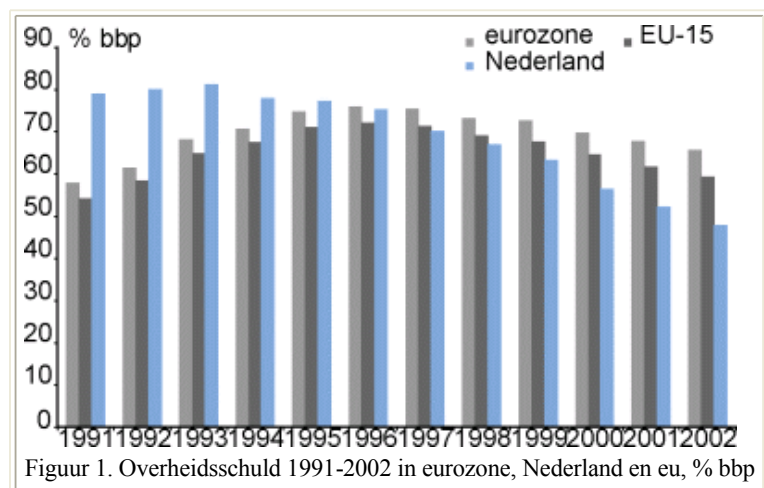
Tabel 1. Feitelijke en conjunctuurgeschoonde begrotingssaldi 2000-2002

	feitelijk			conjunctuur-geschoond		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Duitsland	-1,0	-1,7	-1,2	-0,8	-1,6	-1,3
Spanje	-0,4	0,1	0,2	-0,8	-0,2	0,0
Finland	6,7	5,3	5,2	5,1	3,9	4,1
Frankrijk	-1,3	-1,1	-0,8	-1,3	-1,2	-1,0
Ierland	4,5	3,9	3,6	3,1	2,8	2,8
Italië	-1,5	-1,3	-1,0	-1,3	-1,2	-1,2
Nederland	1,3	0,8	1,4	0,7	0,2	0,9
Portugal	-1,7	-1,5	-1,5	-2,0	-1,7	-1,6
eurozone	-0,7	-0,8	-0,4	-0,7	-0,9	-0,6
EU-15	0,0	-0,3	0,0	-0,1	-0,4	-0,2

Bron: Europese Commissie, *voorjaarsramingen 2001*, exclusief umts-opbrengsten.

Op middellange en lange termijn ondervinden de lidstaten substantiële effecten van de vergrijzing. Lidstaten dienen zich hierop tijdig voor te bereiden door een driesparenbeleid te volgen bestaande uit een snelle reductie van de overheidsschuld, verhoging van de

arbeidsparticipatie en hervormingen van de pensioen- en zorgstelsels. Nederland wordt met het oog hierop aanbevolen vanaf 2002 budgettaire ruimte aan te wenden voor versnelde schuldreductie. Zoals [figuur 1](#) laat zien is, ondanks de gunstige conjunctuur in de afgelopen jaren, de schuldquote in de EU-15 en de eurozone nog niet terug op het niveau van begin jaren negentig.

Figuur 1. Overheidsschuld 1991-2002 in eurozone, Nederland en eu, % bbp